

„Edinost“

»bisa enkrat na dan, razen nedelj in p raznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrta leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posilana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trst

Politično društvo „Edinost“

priredi

v nedeljo, dne 4. novembra 1900

ob 4. uri popoldne

javna shoda

na Proseku

v prostorih gostilne gospoda Marine Lukša

in na Opčinah

(prostor se prijavi jutri).

s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
2. Pogovor o volitvah.
3. Eventualnosti.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

ODBOR.

Imenovanja*)

Na Dunaju dne 28. oktobra

V spomin je še imenovanje g. Rubellija okrajnim glavarjem za Kranjsko. Takrat se je dvigal od nekaterih stranij glasen protest proti temu imenovanju in ravno »Edinost« je v nekem oziru pojasnila vso stvar, ki bi bila skoro proglašena kakor »casus belli« proti vladi. Pokazalo se je, da Rubelli ni sovražnik našemu narodu, temveč baš nasprotno in da le njegovo imenovanje za Kranjsko ni bilo umestno.

Te dni imamo drug slučaj vladnega imenovanja, ki je soroden prvemu, seveda samo v tem, da je istotako vzbudil veliko pozornost. Imenovan je Končnik deželni šolski nadzornikom za Kranjsko.

Kaj nam je Končnik, vemo Slovenci dobro. Kakor gimnazijski ravnatelj v Celju se je družil z našimi najhujšimi nasprotniki, dobro vedé, da po lestevici narodne mlačnosti najlažje in najvišje spleza navzgor. Ta lestevica je znana in poslužil se je je tudi pred Končnikom že marsikdo, ki sedi danes na gorkem stolu. Končnik je v Celju videl, da je zanj boljše, če se druží z Nemei, — in kakor je

Moralno odgovornost za ta izvajanja prepuščamo gospodu dopisniku.

Op. Ured.

PODLISTEK

„Mazepa“.

Povest iz začetka 18. stoletja. — (Spisal Ledenovski.)

Solnce se je že začelo skrivati v daljini neizmernih step. Vse stvarstvo si je želelo blagodejnega počitka od dnevnih skrbi in vrvenja. Le v veliki ukrajinski vasi tam daleč gori na vzhodu ob mogočnem Dnepru je bilo na ta večer nenavadno živo. Možje so se zbirali na velikem trgu sredi vasi in pušili iz dolgih pip. Vedno in vedno so prihajali novi kozaki na omenjeni kraj.

Le žene in otroke je bilo videti, kako so kukali izza malih hišnih uhodov. Tu in tam se je uril še mladi jezdec na malem konjiču, zvižgal mu, glasil ga, da bi si pridobil tako za bodoče kakor mož zvestega nedosežnega tovariša.

Kar naenkrat so utihnili možje na trgu. Prihajal je njih hetman, mladi kozak. Junastvo in pogum mu je bilo videti že na prvi pogled. Par kozakov ga je spremljalo.

Postal je v sredi med njimi in jim odzdravil prijazno.

»Kozaki«, je začel mladi hetman, »nocoj se mora odločiti ali ostanemo še dalje

bilo zanj boljše, tako je storil. Tako ravnanje je neopustno in kaže čisto poseben značaj. Neverjetno je, da bi se Končnik, ko pride na Kranjsko, hipoma otresele tistega renegatskega duha, ki se ga je tako radovoljno navzel med celjskimi hajlovci. Neverjetno pa je tudi, da bi se mu dala na Kranjskem prilika in da bi se mu dovolilo, kazati očitno, kaj je bil v Celju. Kljub temu, da od Končnikovega imenovanja kranjskemu Slovenstvu ne preti velika nevarnost, bi bil vendar docela opravičen najodločnejši protest, če bi bil imenovan Končnik enostrano na mesto Šumanovo, to je nadzornikom za vse srednje in ljudske šole na Kranjskem. Ali to se ne zgodi. Nadzornikom za ljudske šole na Kranjskem mora biti imenovan mož, ki pozna kranjske šolske razmere in ki ljubi tisti jezik, v katerem se poučuje na teh šolah. Konečno se je vlada odločila, da vstreže že davno izraženi prošnji kranjskega deželnega odbora, naj se nastavi poseben nadzornik za ljudske šole. Imenovan bo za to mesto, kakor čujemo, znan kranjski šolnik, ki je ob enem slovenski pisatelj. Glavni del protesta proti imenovanju Končnika torej odpade, in ostane le še obžalovanje, da ni bil imenovan nadzornikom kranjskih gimnazij sposobnejši in — značajnejši mož. Tolazi nas o tem okolnost, da Končnik ne ostane dolgo na svojem mestu, ker je že celo prekoračil dobo, v kateri bi imel pravico do umirovljenja.

Ne prihaja nam na kraj pameti, da bi branili ali tudi le opravičevali imenovanje Končnikovo, ali zdi se nam, da to imenovanje vendar ni tako, da bi mogli protest proti njemu razglašati kakor sveto stvar celokupnega naroda. Z vlado imamo prepolno drugih in težjih računov. Posebno v teh časih, ob času volitve, bi se morala obrabati pozornost narodova na druge stvari, ki so zdaj za nas mnogo važnejše. S skrbjo in strahom gledamo na veliki boj, ki se pripravlja na Primorskem, posebno v Istri in v Trstu. Na naših mejah, na Primorskem, Koroškem in Štajerskem, so v teh časih naše misli in naše skrbi. Vsaj — morale bi biti! Ali drugod imajo svoje misli in svoje skrbi. Celó tam, kjer nam gre še za življenje in smrt — na Goriškem in morda še na Štajerskem, je stopilo v ozadje »vprašanje« biti ali ne biti in prišla so na dan vprašanja, s katerimi se bo čas baviti — kadar bomo siti!

Naša javnost se potaplja v malenkostih, a stvari, ki se tičejo vsega naroda, zanimajo

sužnji Petra — carja ruskega, kakor se imenuje on samega sebe, — ali svobodni narod! Menim, da vsakemu je ljubše biti sam svoj gospodar, nego pa služiti drugemu gospodu. Po kratkem prenehljaju je nadaljeval: »V dveh mesecih pride mimo naše Ukrajine švedski kralj, ki je na poti proti Moskvi, da uniči veliko Rusko. Dajmo, bratje, besedo Švedu, da mu bomo pomagali v boju proti mogočnemu Petru, a on nam mora zagotoviti popolno neodvisnost kozakov. Dolgo smo ječali pod jarmom ruskim; čas je, da se otresemo teh spon.«

Tiho so stali kozaki, stari možaki, in premišljevali kratki govor. Bila je ogromna misel.

Tam doli na severni strani se je bližal mladi kozak hetmanu. Bil je junak od pete do glave, le sive oči so mu blestele nekam neprijazno, da grozno. Vstopil je v sredo kola in vprašal hetmana:

»Ti nas hočeš voditi torej v zvezi se Švedi proti Rusom, hetman?«

»Proti vsakomur, če gre za slobodo, Ostrovski!« je odvrnil mladi stotnik kozakov.

»Kozak je prelil že mnogo krvi, da bi se oslobodil oblastnega Petra, ali zastonj je bil

komaj toliko — kakor kako neprijetno imenovanje. Ne mislimo niti na velevažna imenovanja v naših obmejnih krajih: v takih slučajih torej, ko nam pač gre za eksistenco.

Iz učiteljskih krogov.

(Dopis.)

V zadnjem »Učiteljskem Tovarišu« čitamo: »Že 20 let nismo imeli take lepe okonferencije kakor 10. t. m. Novi nadzornik je popolnoma kos svoji nalogi in takega občnega zbora, kakor ga je imelo naše deželno učiteljsko društvo 11. t. m., učiteljsvo nikoli prej ni imelo. Deželno učiteljsko društvo se mnogo bolje ponaša kakor smo pričakovali. Zahvala za to tiče predsedniku Peerz-u, učitelju na nemški šoli, ki nastopa kot predsednik društva posebno spretno in z najfinjšim taktom tako, da si je pridobil srca nas vseh. Le pomislite, g. predsednik je zunaj društva vnet Nemei ter duša nemškega društvenega življenja, v našem društvu je samo učitelj z geslom: »Zunaj društva deluj vsak po svojih močeh za svoj narod; v društvu pa hočemo biti samo učitelji. Zunaj društva imej vsak glede svojega mišljenja in delovanja proste roke; v društvu se pa moramo vsega ogibati, kar bi nas razgnalo. — (Tu sledi * z opazko uredništva Tovariša: »je popolnoma pravilno.«) — Mi smo si izbrali nemški jezik za naše razprave, ker ta jezik vsi razumemo, slovenskega in laškega pa ne vsi; a predloge lahko pošilja vsak v svojem jeziku. — Ta ali oni politični paglavci bode nam zameril, ker nismo postavili društva na narodno podlago, a to nas ne bode motilo; mi pri naših razmerah ne moremo imeti dež. učit. društva, ki bi drugim namenom bolj služilo nego našim stanovskim.« — i. t. d.

K tem izvajanjem dovoljujemo se pridodati nekoliko opazk. Da g. dopisnik kadi svojemu g. nadzorniku, temu se prav nič ne čudimo, saj ima lahko posebne namene; da pa postavlja v deveta nebesa predsednika dež. društva, mladega Nemei, učitelja na nemški šoli in skrajno nemški mislečega g. Peerz-a, to nam je nerazrešljiva zagonetka in dvomimo, da je ta trditev všeč vsem drugim Goriškim učiteljem; kajti, ako se vsi učitelji strinjajo s tem, dali bi sebi najslabše spričevalo! Že s tem, da so si izbrali edinega Nemei, učitelja v deželi, predsednikom, zadali so si

pljusko v obraz toliko slovenski kolikor italijanski učitelji. Pač žalostno, ako si ne more učiteljstvo najti moža iz svoje srede in svojega rodu za predsednika v deželi, kjer deluje mnogo slovenskih profesorjev, 3 slovenski okrajni šolski nadzorniki, kakih 200 slovenskih in blizu toliko italijanskih učiteljev! Da, žalostno, ako med vsemi temi ni enega, ki bi vsaj približno imel spretnosti toliko slavljenelega Nemei Peerz-a. Pojte po vsem svetu, med Lahe in Nemei, Francoze in Angleže in kamor koli ter iščite dandanes sličnih razmer.

Ponižanje je lepa čednost, ali takšno zasramovalno poniževanje preseda in tega bi nikdo ne pričakoval od njegovega Goriškega učiteljstva, od katerega stalno pričakujemo, da v kratkem opere ta madež. — Ako že morajo biti razprave v blaženi nemščini, ali bi jih ne mogel voditi istotako jeden Slovenec?

Le pridite v Trst in oglejte si razmere, ki vladajo med učiteljstvom tukajšnjih državnih nemških šol! Vsi členi tega učiteljstva so po največ strogi pangermani, hajlovci, goječi vsestransko strogo nemško Gemeinbürgerschaft. Tovariša Slovenca prezirajo oni, ne pa da bi si ga izbirali društvenim predsednikom in svojim voditeljem. Ti heilovci imajo tudi posebno zvezo, da zaprečijo morebitno imenovanje kakega drugorodeca nego Nemei na tržaskih državnih šolah, na katerih učitelj Slovenec bo skoro bela vrana.

Da bi tudi tisti, ki so z neko zaslepljenostjo izvolili tovariša Nemei svojim predsednikom, uvideli, da takošno počenjanje ne odgovarja ne duhu časa, ne stanovskemu ponosu! In slednjič ne odgovarja ugledu fin ponosu naroda; gg. učitelji na Goriškem so pa menda tudi sinovi tega naroda?!

Dostavek uredništva. Kakor doljubezni, tako ni možno nikogar siliti do zvestobe narodnemu principu. Tudi gg. učiteljem na Goriškem ne moremo kratiti, da hodijo pot, o kateri menijo, da jih dovede do sreče. Ali proti jednemu moramo protestovati, proti temu namreč, da nesrečno pero, ki je pisalo v »Učiteljskega tovariša«, insultira s »političnimi paglavci« vse one, ki se po svoji duši in svoji vesti ne morejo postaviti na njegovo — če ne drugega, pa vsaj jako jako preporno stališče.

Obrnil se je do ostalih kozakov: »Jutri, ko začne solnce rumeneti naše travnike, odidemo v švedski tabor ob Dnepru na pomene. Ti, Davlja, Demetriji in Vasiljevič me boste spremljali. Zdaj vas vprašam še jedenkrat, kozaki, hočete-li slobodno Ukrajino ali robstvo Rusu?«

Kar naenkrat je zagrmelo sedaj iz sto grl:

»Sloboda! Sloboda!« Kozaki so vihteli orožje od navdušenja. Med njimi je vstal nazadnje še star junak. »Hetman, tvoja roka nas je vodila vedno po poti do zmage. Za te damo kri in življenje.«

»Dobro, dobro« je odvrnil hetman veselo. Jutri odidemo h Karlu švedskemu. Naj nam pomaga dvigniti naš mili rod.«

Polagoma so začeli kozaki razhajati se vsaki na svoj dom. Mladim je bilo sree močnejše, ker so želeli v kratkem krvavega plesa. Starši pa so hrepeneli, biti še jedenkrat sami svoji gospodarji, predno jih objame mrzla smrt.

Ali ne vsi. Ostrovski se je držal še vedno grozno. Ustnice so se mu napele. Nič dobrega ni obetala ta prepirljiva duša. Postal je nadalje na zbirališču. Stal je kakor marmornat kip in koval naklepe. (Pride še.) *

Dnjepr rudeč od krvi« je začel zopet Ostrovski. »Zdaj hočeš pogubiti še več nas.

Kozaku je vsejedno, naj ukazuje nad njim Rus ali Šveč!«

Junaki hetman ga je pogledal ostro:

»Nisem-li rekel, da nam da Šved popolno slobodo?«

»Ho, svoboda? Seveda, dokler mu bomo orodje v roki proti Rusom! A potem, ko se mu posreči uničiti Petra, prihrumi gotovo nad nas!«

»Ostrovski! Šved ne opravi nič proti kozakom. Še Rus, ki se zdi nepremagljiv, je imel mnogo opravila ob Dnepru; ruske kosti ležijo kupoma v Ukrajini.«

»Ali kakor je premagal Rus kozaka, tako jih podjarmi tudi oholi Šved.«

»Šved nam da zraven slobodne Ukrajine še kos Ruske. Z večimi močmi se bomo lažje branili proti vsakemu sovražniku.«

Ostrovski je umaknil. Ni bilo dobro prigovarjati mogočnemu hetmanu. Nevoljno mrmraje se je umaknil na svoj prejšnji prostor. Oči so mu bliskale v neprijaznem svitu.

Mladi hetman ni opazil nenavadnega vedenja Ostrovskega. Saj mu ni bilo niti dosti mar za prigovarjanje jednega kozaka.

Razmere v Istri.

Govoril g. dekan in deželni poslanec Josip Kompare na občnem zboru polit. društva »Edinost« dne 14. oktobra 1900.

Gospodarstvo Kompare je završil:

Konstatirati moram torej, da naše kmetijstvo zelo propada, a ne zaradi tega, ker naši ljudje ne bi bili pridni, ker ne bi imeli dobre volje, ali ker bi bili nesposobni, ampak propada samo zato, ker jih upniki izsestavajo in ker jih nihče ne podpira. Mi moramo torej gledati, da si bomo pomagali sami. V to pa nam treba organizacije, a za organizacijo treba sposobnih mož. Mi pa nimamo šol, a kjer ni šol, ne more biti tudi izobraženih mož! Zato si tudi ne moremo snovati zadostno število gospodarskih zadrug, posojilnic, hranilnic itd. Za šole moramo plačevati 14% doklade, a nad 20000 otrok nam rase brez šolskega pouka. Od todi prihaja, da ne moremo napredovati v gospodarski organizaciji in se nam čisto dogaja, da ne moremo zasnovati prepotrebne zadruge, ker je ni osebe, ki bi mogla prevzeti predsedništvo. Vrhun šolskih dokladov so nam uveli še šolske takse. Signori bi hoteli trošiti le za take šole, katerim ni namen, da bi kulturno vzgajale, ampak požirale. Tudi če je vlada naložila, da je kje zasnovati potrebno šolo, tudi če je šolski nadzornik že napravil načrte, pa spijo isti spanje pravičnega.

Tak je naš položaj na vse strani. V to pa, da se rešimo iz tega položaja, trebamo mož, ki poznajo vse naše potrebe v šolah, na sodiščih, na gospodarskem polju. Meni je čast, da vam morem danes priporočati takega moža. Mož, ki vam ga priporočamo, je bil že zadnji kandidat za V. kurijo — to je: dr. Laginja! Mislim torej, da ugodim vsem, ako ga priporočam tudi za prihodnje volitve.

S to tem bi bila prav za prav moja današnja naloga rešena. Ali ne morem drugače, nego da se o tej priliki dotaknem krivic, ki se nam gode še od neke druge strani. Morda vam bo vstreženo, ako se dotaknem tudi našega cerkvenega vprašanja. Tu se je začelo pri nas tako čudno sukati, da je celo v cerkvi nevarnost za našo narodnost!

Vidite, jaz nosim duhovsko sukajo, vendar hočem govoriti iskreno, kakor mi srce velevala, ker se ne bojim nobenega ukora, ni od zdolaj, ni od zgoraj! V Istri prihajajo že nekaj časa sem neke vrste duhovniki, ki niso našega srca, naše krvi, naše duše. A že sv. Pavel pravi, da, česar kdo nima, tudi ne more dajati. Ti mladi duhovniki so, kakor pravijo — internacijonalni. Ali v resnici so oni nasproti našemu narodu. In na žalost vidimo, da se sistematično dela na to, da število takih duhovnikov raste. To vidimo že na vsprejemanju kandidatov za duhovski stan. Tu velja dvojna mera. Zadnji dijak italijanske narodnosti, ki ni nikdar videl od znotraj kake javne državne šole, ima prednost pred slovenskim kandidatom, tudi če je dovršil gimnazij z najboljšim uspehom in položil maturo. Italijanski kandidatje se vsprejemajo, tudi če nimajo nobenega izpita. Poznam slučaj, ko je bil naš dijak do 6. razreda na javnem gimnaziju v Avstriji, a 7. in 8. leto je dovršil na angleškem gimnaziju v Ameriki. A ko je hotel vstopiti tu v semenišče, se mu je reklo, da mora ponoviti 7. in 8. razred, ker da spričevala angleškega gimnazija niso toliko vredna, kakor menda tista italijanska spričevala, katerih — ni!! Neki hrvatski dijak je v Senju in na Sušaku dovršil gimnazij s popolnoma dobrim uspehom, a ko je hotel tu vstopiti v semenišče, so — da si je rojen v sosednjem hrvaškem Primorju — preiskovali še le, da li je avstrijsko-ogrski državljani, a ni e. To so preiskovali jedno celo leto! (Senzacija.)

Tako se postopa in potem je lahko umeti, kako se množe duhovniki, ki nimajo pravega srca do ljudstva. Po mojem mnenju pa je nam duhovnikov dolžnost, da smo narodovi učitelji, voditelji in buditelji, da nas je Bog poslal med narod, da istega poučujemo o vsaki stvari, da si ga ohranimo moralno živga in zdravega! Ne smemo pozabiti, da tudi nas duhovnikov ne bo več treba, ko narodane bo!

(Govornik je omenjal, kake šikane in sitnosti mora trpeti duhovnik v Istri, ako hoče tako vršiti svojo nalogo. Navel je kričeč slučaj, ko nekemu duhovniku niso več let hoteli izplačati borne plače 350 gld., ker je nekoliko pripomogel, da so v dotičnem kraju zmagali naši). Prevzvišeni vladika se tožijo,

da je malo duhovniškega naraščanja, a nekoliko so samikrivi, ker senikdar ne potegujejo dovolj za naše in ker čisto dopuščajo zaradi ljubega miru, da naši zapuščajo semenišče. V poreški škofiji paniti ne vsprejemajo naših dijakov, pač pa vsprejemajo take, ki imajo spričevala italijanskih institutov, s katerimi bi dotičnika niti v Italiji ne vsprejeli v semenišče. Imeli smo nedavno celotnega kandidata za škofijsko stolico, ki ni izvršil nobene šole v Avstriji, ampak se je šolal v nekem privatnem italijanskem zavodu. Tega moža je hotela vlada na svojo pest kandidirati....

Naj zaključim! Pojdimo v borbo s svojim narodom! Na volitvah bomo videli, kateri duhovniki so res poklicani voditelji naroda, in kateri se mu le usiljujejo skozi okno. Pojdimo v boj za kandidata, ki bo tudi nam duhovnikom v tolažbo! Nam se rado očita, da hočemo ukazovati. Ne, mi ne iščemo oblasti ne hegemonije. Mi smo zadovoljni, da živimo z narodom. Ako družih ni volja, pa naj se nas vsaj ne muči. Mi si bomo sami iskali prave poti in Bog bo z nami!!

Istra in socializem.

Te dni se je »Edinost« pečala z nekim v Trstu izhajajočem listom, kateri je trdil, da edino socializem lahko dovede v Istri do pravičnih razmer in do pomirjenja duhov.

Ker dotičnega socialističnega lista ne čitam, mi tudi ni mogoče, da bi istemu naravnost odgovarjal in moram se toraj opirati le na tozadevni citat v »Edinosti«. Oni v »Edinosti« citirani odstavek pa mi popolnoma zadostuje v dokaz, da uredniki onega lista ne poznajo Istre in istrskih razmer. »Edinost« je opazila povsem umestno, da tržaški socialisti poznajo Istro, kakor so jo videli v panorami, v katero jih je sprovel prosluli Krstič. Temu bi jaz še pripomnil, da so morda izvestni vodje slovenskih socialistov študirali istrske socialne probleme takrat, ko so si preganjali čas s krokanjem na neki železniški postaji v Istri...

Preidimo k stvari!

Dotični list piše:

»Ravno Istra je dežela, kateri je treba mednarodnosti za razvoj. Koga ne bi srce bolelo, ako vidi, kako je vse zane marjeno na tem lepem polutoku, a zanemarjeno največ radi tega, ker se ljudstvo ni moglo izviti iz večnih narodnih preprirov, ki služijo samo mali peščici izbranih. Bolje ne bode moglo biti, dokler se ne premaga z odločnostjo teh grdih rabuk, ki sramoté šlovečnost in zaslužujejo ljudstvo; dokler ne bode videl Hrvat v Italijanu, Italijan v Hrvatju svojega brata. To pa izvede v Istri samo socializem, kajti narodnjaki obeh taborov so se že pre globoko zarili v šovinizen, da bi se mogli kmalo izkopati iz njega«.

Od vsega tega je resnična edina trditev, da Istri je treba mednarodnosti za razvoj. Ali to mednarodnost treba menda vendar le umeti le tako, da so obema narodnostima v deželi dani vsi potrebni pogoji za razvoj! Zatem pa gredo kulturna stremjenja slovan-ske stranke in nič več in nič manj. Slovanskemu gibanju ni namen poslovaniti Istro, marveč baš slovansko gibanje gre za tem, da se privede v Istri internacijonalnost do razvoja. Seveda le taka internacijonalnost, kakor sem jo označil ravnokar. Ta internacijonalnost pa more obstati le v enakopravnosti in enakoveljavnosti obeh v Istri živčih plemen, a ne v hegemoniji jednega plemena nad drugim, kakor ista obstoji zdaj. Ako je torej socializem na tem ležeče, da pripomorejo v Istri do veljave svojemu internacijonalnemu principu, zvečjejo svoj se s slovansko stranko in pomagajo zlomiti italijansko hegemonijo, pa bodo videli, da po razbitju italijanske hegemonije kmalo zavladajo normalni odnošaji na tem lepem polutoku.

Res je, da je na tem otoku, ki bi bil po svoji krasni legi in milem podnebju lahko pravi zemski raj, vse zanemarjeno, ni pa res, da je zanemarjeno radi večnih narodnih preprirov in je povsem resnična trditev »Edinosti«, da leže žalostni uzroki istrske bede v prastarem benečanskem zistemu, v oligarhiji, v onih davnih dobah, ko se nikomur še sanjalo ni o narodnih bojih, ko je v narodnih dremala vsaka zavest. Ne, v narodnih bojih ni iskati uzroka istrske bede, ampak v bivši beneški republiki, v principu izsesavanja, v zistemu Istro vladajoče oligarhije. Zato pa tudi vidimo, da je Istra vsa zanemarjena, da

trpé vsi nižji sloji — tako slovenski kakor italijanski — dočim se peščica mogoteev ob vsej tej bedi dobro počuti. V Istri se navidezno borita dva naroda za nadvladje, v resnici pa je jedro istrskih narodnih bojov v tem: ali da se pripomore vsem slojem prebivalstva do primerne veljave, da se ljudstvo dvigne kulturno in opomore gospodarski, da se zdobi moč one oligarhije, katera izsesava deželo že stoletja — najprvo pomočjo Benetk, a pozneje s pomočjo dunajskih vlad — ali pa da ostane ljudstvo še dalje zasluženo in izročeno brezvestni oligarhiji na milost in nemilost. Vsa ta borba je torej poleg narodnega tudi strogo gospodarskega in socialnega pomena.

Slovenci in Hrvati v Istri nimajo šole. 20000 otrok slovenske in hrvatske narodnosti v Istri je brez vsakega šolskega pouka. Mi se bojimo za to, da priborimo našemu ljudstvu šole. Eto — kulturni boj!

Polovica istrskih občin nima cest, nima poti. Mi hočemo, da se ljudstvu pomore do cest. Eto, gospodarski boj! Pred dvajsetimi leti je bila v Istri običajna obrestna mera po 30, 40, 50, da, tudi 100%. Danes je še vedno 10, 12% in tudi do 20%. Mi snujemo posojilnice, kjer dobiva siromašni kmet posojila po 6% in tudi nižje. Eto vam: boj proti kapitalizmu.

Povejte nam torej gospodje socialisti, ali ni ravno slovanska stranka ona, katera izvršuje najkrasnejši socialni program?! Mi hočemo pa tudi, da si naše ljudstvo ohrani svojo narodno individualnost, da si ohrani jezik in vero očetov in dedov svojih! Mi se borimo za narodoost in socializem, a to delamo edino in izključno le iz ljubezni do tega toli zapuščenega in zanemarnjenega naroda in ljudstva. V plačilo pa nam je edino le zavest, da smo vedno vršili svojo dolžnost kakor sinovi tega naroda. Kakor dozdam, vršili bodo istrski slovanski rodoljubi tudi za naprej dolžnosti napram narodu svojemu, ne da bi sprejemali nasvete, prihajajoče sicer pod krinko socializma, ki pa morejo naš narod dovesti le do propasti — politične, narodne in — gospodarske in socialne.

Stavoljub Podslapinsky.

Sedanji in bodoči pomen rusčine za naše trgovske in obrtne razmere.

V Ljubljani, sredi oktobra.

(Zvršetak.)

Ravno tako potrebujejo v Rusiji raznega, krasno, vkusno in dobro izdelanega pohištva (mebljev). Z veseljem je pozdravljati dejstvo, da je mnogo avstro-ogrskih podjetnikov razstavilo v Petrograjski in Moskovski razstavi umetnih obrtnih izdelkov in pohištva, tudi svoje industrijske izdelke (kakor razno pohištvo, glasovirje itd.) in tako porabilo priliko za razpečevanje istih«.

Iz prej omenjenega je ra vidno, da se pri nas v Avstriji vse premalo stori za povzdigo občnega blagostanja, trgovine, obrti itd. in se nam Slovincem še posebej stavlja vprašanje in prilika, da razmišljavamo ter proučavamo tudi to stran.

Koliko zaslužka bi se s pametnim in premišljenim delom dalo doseči s tem, da bi povzdignili razna podjetja na čisto narodni podlagi, poklicali v življenje obrti, ki danes pri nas prav slabo životarijo ali jih pa še sploh ni. Nekoliko smo že pokazali da znamo, če le hočemo, v mnogem pa si lahko vzamemo za vzgled tudi naše brate Čehe!

Našemu delavnemu narodu ne bi trebalo za pičli zaslužek hlapčevati tujim podjetjem, kapitalistom in izkoriščevalcem. Tu je prilika in delo za vse Slovence, da se združijo na složno delo v zooljšanje trgovine, obrti in produkcije drugih delujočih stanov.

Preidimo na drugo stran, da vidimo, kako stoji z našimi prometnimi razmerami z udobnostjo za prebivanje med nami in skrbjo za vabljenje potujočih ptujcev v naše kraje?! Žalibog tudi v tem pogledu smo zaostali. Malo se pospešuje ta stran mej nami. Skoro nič se ne stori za večji obisk tujcev v naših prekrasnih slovenskih pokrajinah. Nikdo se ne gane in kar se stori, je čisto škodljivo. Prepriščeni smo sami sebi in svoji od pomoči! V Ljubljani je baje odbor pod spretnim vodstvom sedanjega vsestranske delujočega župana, g. Ivana Hribarja, ki se trudi, da bi vsaj našo belo Ljubljano povzdignil in jo postavil v vrsto drugih enakih modernih in zdravih mest.

Tudi svojo godbo smo dobili, ki je neprecenljive vrednosti in pomena.

Drugič po slovenskem se zelo malo stori, izvzemši neka večja mesta in kraje kakor so Bled, Kamnik, Celovec z jezerom, Celje, Postojna itd. Domačinov je le malo: povsod, kjer je zaslužek, so tujei vmes. Za povzdigo našega gostilničarstva, (hoteli, restavrant, kavarnarje itd.) treba bo še veliko skrbeti, da se tudi v tej stroki postavimo na višje in boljše stališče.

Na noge torej tudi v tej stroki!

Pa povem naj Vam tudi še sledeči slučaj, ki se je letos dogodil, kakor sem ga slišal:

Ruskega učenjaka svetovne slave, gosp. Lamanskega, zadrževalo so oblasti tri dni v Ljubljani, da niti odpotovati ni mogel po svojem programu. Ko je pri tukajšnjem bankirju, Nemeu I. C. Luckmannu, menjaval denar ter se mu o takem postopanju pritožil, izposloval mu je še-le-ta telefonično od c. kr. deželne vlade passe port. Ogorčen se je g. Lamansky podal nato na Bled kakor gost v vilo g. dr. Jenka in ostal tam samo poldrugi dan. Pa tudi tam so iskali žandarji po njem. Uzaljen je zapustil naš kraj — in ne pride menda nikdar več! Trem ruskim odličnim damam se je pripetilo skoro ravno isto. Odpotovale so iz Ljubljane na Bled na počitnice, ali že drugo jutro na vse zgodaj pred 7. uro je prišel občinski sluga v vilo g. dra. Jenka, kjer so bile dame povabljeni gosti, ki je zahteval potne liste in se je jezil, zakaj jih baje že niso popred (!!) oddale v občinsko pisarno, kjer sta čakala žandarja! Ubogi Bled! V nevarnosti si bil radi nedolžnih ruskih gostov!

To le mimogrede, da se naš svet prepriča, kako se tudi od gotove strani dela in skrbi za večji in boljši promet tujcev pri nas.

Nekateri slovenski listi so takrat, menim, nekoliko omenili ta škandal.

Pomislimi treba, da se dandanes vsako leto na tisoče vseh iz bogatejših ruskih slojev — kar je ob sebi umevno v taki veliki vrzavi z nad sto milijonov prebivalcev — podaja v svet iskat zdravja in zabave ali pa z namenimi raznih proučevanj.

Zadnji čas se je mej Rusi tudi že nekaj pisalo o nas Slovincih in je mej potem v solnčno Italijo, Francijo itd. se je ustavilo pri nas tudi nekaj tujcev.

Za krajši ali daljši čas se jih je nekaj vstavilo tudi na našem divnem Bledu.

Seveda povsod drugod so tudi veseli takih gostov ter jih skušajo sprejeti in postreči tako, da jim kraj in ljudstvo ostaneta v dobrem, prijaznem spominu. Tako se smejo nadejati, da se jim isti povrnejo zopet in da privedejo še drugih s seboj!

Vse drugače se pa postopa pri nas! Žalostno. Mirni ljudje, katerim je odprt ves ostali svet, se pri nas zasledujejo kakor kaki razbojniki.

Ali je res boljše, da Rusi nosijo svoje zlato in rublje v Berlin ali Pariz, nego pa da bi jih nekaj puščali pri nas? Ali so pri nas v Avstriji koncesijonirani vsi drugi narodi za sprejemanje tujcev in samo mi Slovinci ne?!

Vprašam Vas, kdo bo hotel še hoditi med nas ob takih razmerah?!

Kako bi se vpilo in pisalo po časopisih, ko bi se kakemu Nemeu iz »Rajha« kaj takega pripetilo?!

Če se v tem pogledu razmere ne premenijo, bo pač dolžnost našim poslancem, da nastopijo odločno v ta namen, da se taki odnošaji mej nami lojalnimi Slovinci odpravijo. Vedenje našega naroda je tako, da ne more biti v povod nikakemu sumničanju in moramo vsaki tak poskus zavračati najodločneje.

Če so pa Rusi Slovani kakor mi, to vendar menda še ni greh in ne opravičuje, da bi isti ne smeli mej nas ali mi ne mej nje. Mi reklamiramo za-se toliko slobode, da bomo smeli dostojno vsprejemati vsacega Slovana — tudi Rusi! Pa naj je tudi rojen izven našega cesarstva.

Slovani in Slovinci je bila gostoljubnost vsikdar sveta in svet mu je sleherni gost — tem svetelji, ako je roden in krvni brat.

Prihodnjik Vam hočem označiti dolžnosti našega narodnega občinstva ozirom na našo narodno trgovino in nje interese ter na vzajemno mejsebojno podpiranje slovanskih trgovcev in obrtnikov.

Na svidenje!

Stražislav Podkumski.

(Dalje v prilogi.)

Razne vesti.

Nekoliko statistike o jeziki. Vsi prebivalci na zemlji govore v 1064 različnih jezikih. Največ ljudi govori kitajščino, namreč več sto milijonov oseb. Hindu-jezika se poslužuje čez sto milijonov, a angleškega okrog sto milijonov ljudi. Ruščino govori čez 70 milijonov, nemščino 65 milijonov, francosko 45 milijonov, italijansko 27 milijonov, španščino 50 milijonov, portugalsko 23 milijonov ljudi.

Obsojenci v Srbiji. Srbsko notranje ministrstvo je izdalo pregled obsojencev za l. 1898—1900. Leta 1898 je bilo obsojenih radi uboja 106, razbojništva 4, radi požiga 125 oseb. Leta 1899, radi uboja 68, razbojništva 38 in požiga 68 oseb. Leta 1900 radi uboja 64, razbojništva 32 in požiga 47. Število obsojencev v Srbiji torej vztrajno pada, kar je veselo znamenje.

S čolnom čez Atlant. Iz New-Yorka brzojavljajo, da sta došla v Punta Gordo (Florida) Šved Peter Johansen in njegov 12-letni sin, ki sta dne 20. avgusta v odprtem čolnu zapustila Gibraltar ter z njim prevozila atlantski ocean, ne da bi se jima kaj posebnega pripetilo. Čoln je 29 čevljev dolg.

Nenavaden štrajk se sedaj vrši v New-Yorku. Ondi so namreč stopili v stavko gravérji svetovnoznane zlatarske tvrdke Tiffany & comp., šestdeset na število. Ti delavci so na vsem svetu najboljše plačani. Nobeden med njimi ne zasluži na teden manj nego 300 K, mnogi zaslužijo dvakrat toliko in nekateri do 1000 K na teden. No, ti delavci tudi ne štrajkajo radi premajhne plače ali radi predolga delavnega časa, marveč zato, ker se tvrdka noče podvreči predpisom zveze gravérjev. Ko je tvrdka hotela vzeti druge delavce, so stavkujoči prišli v cilindrih in lakastih čevljih ter oblegli tovarno.

Nagrobni spomenik ponesrečeni turistinji Ivanki Stein, učiteljici z Dunaja, ki je bila lani padla raz Ponce, je postavila in odkrila na dan obletnice grozne nesreče Radovljiska podružnica ob navzočnosti pokojničinine sestre na rateškem pokopališču. Spomenik ima razen imena in letnice rojstva in smrti sledeči pripis: »Prijateljici in sotrudnici v hvaležen spomin« Slov. plan. dr. podr. za radovlj. okraj. — Izklesal je kamen iz domačega mramorja podružnični član, gosp. Frančišek Kocijančič iz Čraivca, v oblično zadovoljstvo. Vsi stroški znašajo 170 K. Nabralo se je 126 K, drugo je dodal sestra nesrečne pokojnice. Pomnik ta naj priča vsakemu, kako ve ceniti slovenski planince dobrote in zasluge vsacega pravičnega nam tujca, in da hvaležnost njegova ne mine tudi po smrti prijateljevi.

»Pl. Vestnik«.

Sličice iz Italije. Pišejo nam z Goriškega: Seznanil sem se bil pred časom z nekimi italijanskimi podanikom, službujočim pri neki tukajšnji gospodi za kočijaža. Ker sva bila večkrat skupaj, postala sva si kmalu dobra znanca in si marsikaj zaupala.

Nekoč sva govorila o Italiji in njenih razmerah. Moj znanec, kakor dober poznavatelj teh poslednjih, mi je pravil med drugim tudi to-le:

»Rojen sem v Milanu. Služil sem tam kakor zidar in prijemal za to en frank na dan. Ker nisem mogel s to pičlo plačo preživeti sebe, ženo in tri nedorasle otroke, ponudil sem se nekemu tamkajšnjemu grofu za kočijaža. Bil sem vsprejet. Pri novem gospodarju sem imel sicer še manjšo plačo, nego prej, ko sem zidaril, ali bil je denar gotov in mi ga ni otegnila ne toča, ne moča. S tem sem si nekoliko zboljšal svoj žalostni položaj. Prej sem jedel polento le enkrat na dan, zdaj sem si jo lahko privoščal po dvakrat. Zavoljo tega so me sosede grozno zavidali, kajti vsem se je godilo slabše nego meni. Reveži so se mi smilili, ali pomagati jim nisem mogel. Večkrat sem premišljeval, kako bi se dalo odpraviti bedno stanje, ki tako grozno tare nesrečne moje rojake, ali sprevédel sem, da se to ne zgodi, dokler bodo vladali v Italiji prevzetni in odušurjeni aristokratje, ki se edini izvor vsemu zlu, in dokler se bo italijanska vlada teh poslednjih bala«.

»Moj gospodar je imel posestva v raznih krajih Italije. Spremljeval je ga na ta posestva, imel sem priliko opazati, da se drugod po Italiji še slabše godi nego v Milanu.«

»Vozé enkrat svojega gospodarja v Bologno, prišel sem v neko v s, kjer sem imel priliko videti z lastnimi očmi, kako se briga italijanska vlada za vzgojo prostega ljudstva«.

»Čakajočemu gospodarja, ki je pred neko gostilno izstopil in šel južnat, se mi je približal neki sivolasi starček z nekim pismom v roki. Vstavljal se je pred menoj in me vprašal, da-li sem zmožen čitanju. Ko sem mu prišedel, se mi je odkril — imel me je sedaj menda za velikega učenjaka — in me prosil, da mu prečitam omenjeno pismo. Ko sem mu prečital in razložil vsebino, ni bilo zahvaljevanju ne konca ne kraja. Starček mi je pripovedoval, da sti v isti vasi — katera je, mimogredé rečeno, ena največjih — samo dve osebi zmožni čitanju in da je najbližja teh oseb oddaljena od tam cele pol ure. Rekel je, da mi je iz srea hvaležen za storjeno uslugo, kajti prišedel da sem mu dolg« pot, katera da bi njega, sivolasega starčka, jako mučila«.

»V Bologni sta se mi nudila prizora, ki sta mi napolnila dušo s sočutjem in usmiljenjem do ubogega italijanskega plebejca in s sovražtvom do ohole in brezsrčne aristokracije«.

»Sprehajaje se po Bolongskih ulicah, prišel sem do neke stavbe. Vstavljal sem se in gledal delavce, ki so se mučili pod nadzorstvom strogega nadzornika od zore do mraka, kakor črna živina, in to niti za en celi frank ne! Ko sem tako stal in gledal, je prišel gospodar stavbe in poklical nadzornika, ki je pazil z Argovim očesom, da se ne bi kakemu delavcu zljubilo pustiti iz rok orodje in malo počivati. Le ta, ko je zagledal svojega gospodarja, se mu je bližal, a ni šel blizu njega, ampak se je ustavil šest korakov pred njim. Snel je klobuk z glave, se postavil ravno — prav po vojško — in odgovarjal v kratkih stavkih na vprašanja odurnega gospodarja svojega«.

»Pozneje sem izvedel, zakaj da se prevzetni aristokrat — in z njim večina teh — noče približati njemu, podrejenemu delavcu«.

»Evo! Zavoljo prepričane plače si delavce pomaga kakor zna in more. Ker si ne more kupiti dovolj moke za polento, da nasiti sebe in družino, nakupi si dosti čebule, ki je v Italiji jako dober kup. Zjutraj skuha hišna mati hleb polente. To polento razdeli na tri dele: enega za zjutraj, enega za opoludne in enega za zvečer. Ker pa pride na vsacega uda družine le majhen del, ki ne zadošča za utešenje gladi, jemlje si vsak — in to vsakokrat — še po jedno ali dve čebuli. Vsled tega ti smrde ti ubogi ljudje tako, da, kadar govoré se svojim gospodarjem, morajo stati šest korakov oddaljeni od njega. Kdo ve, česa se prevzetni aristokrat bolj boji: ali delavčevega smrada, katerega je kriv on sam, ali vesti — ako je sploh kaj ima — ki mu jo ta smrad vzbuja«.

Pripovedovalec je zaključil:

»Ob takih razmerah se ni malo ne čudim, da toliko in toliko nesrečnih rojakov mojih zapušča domovino. Nič se mi ne zdi čudno, ako se je prosto, neuko ljudstvo dalo zapeljati od raznih hujšakcev in si ustanovilo razne skrivne družbe a la «camorra», «mafia» itd., katerih vseh namen je odpraviti bedno stanje v Italiji!!

J.

Suženstvo še ni docela izginilo v deželi «največje osebne slobode», v Ameriki. To je pokazala sodnijska preiskava, ki se je vršila te dni v državi Georgia na jugu Zjedinjenih držav.

Tu obstoji namreč še vedno najstrožje obsodbe vreden običaj, da se obsojeni kaznenci pogodbeno oddajajo privatnim strankam, ki kaznence drže v lastnih taborih ter jih grozno izrabljajo. A kakor je pokazala napominana sodna preiskava, se podjetniki ne zadovoljujejo samo s kaznenci sužnji, marveč da so čisto slobodne, neobsojene ljudi siloma pritirali v tabor ter jih z raznimi grozovitostmi in nečloveškim mučenjem silili k brezplačnemu delu. Sosebno so pridržavali take osebe, ki so obiskovale sorodnike-kaznence. V izvrševanju takega pravega suženjstva so se odlikovali zlasti bratje Mac Ree, ki imajo največji tabor kaznencev in proti katerim se je tudi vršila sodna preiskava. O navedenih odnošajih v tem taboru so mnogoštevilne osebe pričale pod prisogo, a tudi čedni bratje sami so priznali vse ter se zavezali, da izpuste vse osebe, ki niso obsojene, ali ki so že dostale prisojeno jim kazen. Vprašanje je, kaj poreče ogorčeno ljudstvo k takemu civilno-pravnemu «zadoščenju».

Znanstvena ekspedicija. Prihodno pomlad odpotuje avstrijska ekspedicija v znanstvene skrbe v Brazilijo. Vodjem te ekspedicije je določen profesor botanike in ravnatelj dunajskega botaničnega vrta Richard vitez Wettstein pl. Westersheim; kakor drugi bota-

nik se vdeleži ekspedicije profesor na nemški univerzi v Pragi dr. Viktor Schiffner. Členom ekspedicije sta dalje določena še eden zdravnik, ki prevzame ob enem nalogo geologa in meteorologa in eden vrtnar. Ekspedicija ima preiskati kraj od Sera Paranapiacapa, ki meji na jugu s pokrajino Santa Katharina, na severu pa s pokrajino Rio de Janeiro.

Slika civilizacije in napredka. Nek angleški list proračunil je, da bi boj med dvema modernima oklopnicama I. razreda veljal na minuto 100.000 K. Ko bi se velika angleška oklopnica »Majestetic« spustila v borbo z isto tako veliko francosko oklopnico »Le Carnot« in bi ta borba trajala jedno uro, tedaj bi bil strošek te borbe na obeh oklopnicah skupno 5,916.000 kron. V takem boju bi seve morali delovati vsi topovi mali in veliki brez razlike. Na »Majesteticu« je 750 mornarjev, a na »Carnotu« 625 mornarjev, topov ima prva oklopnica 54, druga pa 42. V jedrournem boju iztrebil bi »Majestetic« 346 ton granat, a »Le Carnot« 316 ton. Res, mi živimo v dobi intelektualnega napredka!

(Po »Slov.«)

Številno razmerje mož in žen v evropskih državah. Po statističnih podatkih pripada v posameznih evropskih državah na 1000 možkih prebivalcev žensk: v Bosni 894, na Grškem 919, na Srbskem 946, v Rumuniji 974, v Italiji 955, na nizozemskem 1036, na Švedskem 1027, v Rusiji 1028, v Prusiji 1036, v Nemčiji 1037, na Španskem 1040, na Avstrijskem 1044, na Angleškem 1048, na Danskem 1053, v Švici 1056, v Norvegiji 1073, na Portugalskem 1078. Tudi v Severni Ameriki je matj žen nego mož. Tam pripada namreč na 1000 mož 953 žen.

60.000 kron znaša glavni dobiček invalidne loterije, kateri se izplača z 20% odbitkom v gotovini. — Opozorjamo naše cenjene čitatelje, da bo srečkanje dne 10 novembra 1900.

Trgovina in promet.

Dražba neprimičnin.

Po zahtevanju Jakoba Štoka v Trstu, zastopanega pri odv. dru. Gregorinu, bo dne 4. decembra 1900 dopoldne ob 10. uri pri Sežanski sodnji, v izbi št. 2, dražba neprimičnin, in sicer polovice vlož. štilke 219 k. obč. Repen.

Neprimičninam, ki jih je prodati na dražbi, je določena vrednost na: 498 K.

Najmanjši ponudek znaša 333 K.

Poročilo ravnateljstva „Trgovske-obrtne registrirane zadruge v Gorici“ z neomejenim jamstvom, za opravljeni mesec september 1900.

1. Število zadržnikov dne 1. septembra 1900.	1570
Naraslo tekom meseca za	15
Padlo tekom meseca za	3
Število zadržnikov dne 1. oktobra	
znašalo je	1582
2. Število deležev dne 1. septembra	3166
Priraslo deležev tekom meseca	31
Odpadlo „ „ „	5
Število deležev dne 1. oktobra znašalo je	3192
3. Svota vplačanih deležev do 1. septembra	
„ „ „ tekom meseca	kron. 319178.36
„ izplačanih „ „ „	11154.16
Svota vplačanih deležev 1. oktobra	kron 329778.52
Svota podpisanih deležev po 300 K.	
dne	957600.—

4. Predumov je bilo izplačanih	
dne 1. septembra	kron 724407.52
Priraslo tekom meseca	30145.56
Odplačalo se je „ „	10549.12
Stanje predumov dne 1.	kron 744003.96
5. Dopolnilni zaklad znašal je 1. sept.	76137.29
Tekom meseca doplačalo se je „ „	3641.33
Stanje dopolnilnega zaklada dne	
1.	kron 79777.62
6. Do konca meseca prosilo je 1749	
prošteljev za predume v znesku	1384418.39
Dovolilo se je v znesku	1037658.04
Izplačalo „ „	1025453.56
7. Hranilne vloge znašale so 1. septembra	239436.97
Vložilo se je tekom meseca	16413.—
Izplačalo „ „	9831.27
Stanje hranilnih vlog dne 1. oktobra	K. 246018.70
v — knjižicah povprek po — kron	
— vin.	
8. Gotovine v blagajnici 1. oktobra	kron 3255.08
Svota prejemkov tekom meseca	110848.93
Svota izdatkov tekom meseca	104526.67
Saldo v blagajnici dne 1. oktobra	kron 9577.34

Denarnega prometa blagajnice	
v mesecu septembru	kron 215375.60
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %	
Lastna glavnica v vplačanih deležih	K. 329778.52
Zaupana glavnica v hranilnih vlogah	K. 246018.70
Razmerje 32: 24:	
Predumji vračajo se v enem ali več tedenskih	
obrokih z obrestmi vred po dogovoru. — Posojila	
na krajši čas na menjico se obrestujejo po dogovoru.	

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglašji za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Inženjer Živic

se priporoča svojim rojakom želeč, da ne bi nosili dobičkov našim nasprotnikom, kateri nas hočejo uničiti.

Prosi torej obrniti se za nakup strojev in tehničnih predmetov do njegove, stare, poštene, slovenske tvrdke.

Schivitz e Compⁱ, Trst ulica Zonta št. 5. pri novem sv. Antonu.

Krojač.

Anton Jerič, krojač v ulici Torrente št. 34, I. n. se priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu, posebno pa častitljivi duhovščini.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Aequedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Irene št. 2., točič istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel

Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. Ima veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokandov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v skatljicah, finih biskotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in uavaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc

Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejemata tudi domači kruh v pečivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli

priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Oglje in drva.

Muha Josip

v ulici del Torro št. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska

izdelovalnica in zaloga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla »svoji k svojim.« Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (zadej e. kr. deželne sodnije.)

Slovenec

priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

V Gorici.

Civilni in vojaški krojač.

vsakemu koj razumljiv krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n. ima izborna zaloga vsakovrste blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-novejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač

svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapacijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsoto stroko spadajočih del: **Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.** Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Vinopivcem!

Podpisani točim v svoji gostilni »**Buoni Amici**« na Belvederju črno vino po 40 nvč., belo po 44 nvč., in držim dobro kuhinjo. Vino oddajam tudi v rodbine v množinah od 10 litrov naprej po 36 nvč., v sodčkah pa po dogovoru. **Ivan Fernetič.**

Prva slov. zaloga pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).
Bogat izbor v tapetarijah, zrcalnih in
slikah. Ilustriran cenik gratis in franko
vsakemu na zahtevo.
Cene brez konkurence.
Predmeti stavi se na brod ali želo-
znico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obu-
vala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu.
Odpošiljatev je poštne prosta.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno
ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in
točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapecarij
od
Viljema Dalla Torre v Trstu
Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo.

Slovenska družina
oddà lepo odličeno sobo za jedno ali
dve osebi. Ako želi tudi domačo hrano.
Ulica Farneto št. 12, I. n.

JAKOB KLEMENC
zaloga manufakturnega blaga
v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporoča častitim svojim odjemalcem svojo
prodajalnico, preskrbljeno z vsemi manufak-
turnimi predmeti, združeno s krojačnico za
gospode.

Sokolska obleka
kompl.
Havelok nepremočljiv
od 10 do 16 gld.
Velik izbor
suknega in bombažn.
blaga za moške obleke.
srajc iz žide, volne,
lawn-tennis, platna
itd., zapetnice, ovrat-
nikov, perila za moške,
ovratnic vseh barvah
in formah, nogavic,
rut, jopic vseh vrst.
posebno za turiste in
kolesarje, modnih
predmetov, rokavic iz
nitij in kože ter dežni-
kov in solčnikov.

VELIK IZBOR
narodnih in avstrijskih zastav, transparentov
in trakov za vence v različnih barvah.
po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se vzorci vseh vrst z dotičnim
cenami, poštne prosto

Martin Marc
priporoča slavnemu slovenskemu občin-
stvu svojo gostilno
„All'antica lavandaia“
ulica Industria št. 39.
pri Sv. Jakobu;
toči izvrstno istrsko in dalmatinsko črno,
vipavsko belo vino ter Koslerjevo pivo.
Izvrstna kuhinja, vedno preskrbljena z gor-
skimi in mrzlimi jedili.

Fran Wilhelmov
odvajajoči čaj
od
Frana Wilhelm
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnja Avstrija).
Se dobiva v vseh lekarnah v
zavitku po 1 gld. av. velj.

Dr. Rosa Balsam **Praško domače zdravilo**
iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi
je že več kakor 30 let obče znano domače
zdravilo vzbuja slast in odvaja lahko. Z
redno uporabo istega se prebavljanje krepi
in ohrani.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč.
po pošti 20 nvč. več.
je staro, najprej v Pragi rabljeno do-
mače zdravilo, katero varuje in ohrani
rane čiste, vnetje in bolečine olajša
in hladi.
V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti
6 nvč. več.
Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo
zraven stoječo, postavno po-
loženo varstveno znamko.
Glavna zaloga:
Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“
Praga, Malastran, ogel Spornereve ulice.
Vsakdanje poštno razpošiljanje.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg,
P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Carl Greinitz Neffen
Na Corsu šte. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.
Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.
Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo
predmetov za stavbarstvo
traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje
in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa,
vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč
peči in štedilna ognjišča
kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne
nagrobne križe in obrobne ograje, orodja za vsako obrt.

Vojaških invalidov velika **Zadnji mesec**
zlata in srebrna loterija
Glavni dobitnik: **60.000 KRON**
v gotovini z 20% odbitkom.
INVALIDNE SREČKE PO 1 KRONO
PRIPOROČAJO: Josip Bolaffio, Mandl & C. Je, Mercurio Triestino, Ign. Neumann, Henrik
Schieffmann.

S poskušnjo se še le prepriča,
da se toči v gostilni
Karla Sosič
v Trstu, ulica Romagna št. 20
prve vrste vipavsko belo vino po 44 nvč.,
istrsko črno pa po 40 nvč. — Kuhinja gorka
in mrzla vedno gotova.
Gostilna je odprta do polnoči.
Svojim rojakom se toplo priporoča za
obilen obisk.

M. AITE
Trgovina manufakturnega blaga
Trst. — Via Nuova — Trst.
vogal Via S. Lazzaro št. 8.
Čast mi je javiti slavn. občinstvu in cenj. odje-
malcem, da sem prejel bogat izbor raznovrstnega
blaga za jesen in zimo in sicer: sukno za moške in
ženske obleke, flanelo, perkal za obleko in bluze v
najnovšem risanju, barvan in bel barhent, piket za
perilo, majo od volne in bombaža, odeje s podvleko ali
volne itd. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter,
nadalje srajce, ovratniki in ovratnice najnovjše
mode, namizni beli in barvani prtji; bela in barvana
zagrinjala na meter ali izgotovljena.
Drobnarije za krojače, kitničarke in šivilje ter
raznovrstni okraski za ženske obleke.
Naročbe za moške obleke po meri z največjo
očnostjo in natančnostjo.
Velik izbor blaga za zastave in narodnih
trakov za društvene znake.
Vse po najnižjih cenah.
Nadejajo se tudi v prihodnje podpore cenj.
odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubneje
M. Aite.

Zaloga
olja in kolonijalnega blaga.
Podpisani ima čast javiti slavnemu
občinstvu, da ima v
ulici Ghega št. 11. v Trstu
veliko zalogo od navadnega do
najfinejšega olja, kisa, mila, kave,
sladkorja, riža itd.
Bogat izbor mila za perilo. Pro-
daja na drobno in na debelo ter prev-
zema poštne pošiljke od 5 kg. naprej
proti povzetju.
Za mnogobrojne naročbe se toplo
priporoča udani
Alojz Trevisan.

Zaloga pohištva in ogledal
RAFAELA ITALIA
TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST
Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in
sprejemnice, žimnic in peresnic, ogledal in
železnih blagaj, po cenah, da se ni bati
konkurence.

Najboljši in najpopolnejši
glasovirji (pianini)
se vkupijo najceneje proti takojšnemu plačilu
ali na mesečne obroke od 16 kron više (tudi
na deželo) neposredno pri tovarnarju
HENRIK BREMITZ-u
c. kr. dvornem založniku glasovirjev (pianinov)
v TRSTU, Borzni trg št. 9.
Svetovna razstava v Parizu 1900 »Srebrna kolajna«, ki je naj-
višje odlikovanje Avstro-Ogerske za pianoforte.

Pekarna
„Pri domači pekci z Grete“
se nahaja v
Trst. — ulici Riborgo št. 15 — Trst.
Priporoča svojim rojakom v mestu in
osebno svojim stari odjemnikom trikrat na
dan svež kruh in razno drugo fino pečivo.

One naše gosp. kupce ki po-
siljajo po blagó z vozom, prosimo
naj opozorijo voznike
da smo se preselili v ulico
Commerciale št. 3 (v bli-
žini dobro poznane kavarnе
F a b r i s.)
J. PIPAN & C. o
Zaloga kave, riža in olja.

Novo tržaško pogrebno podjetje
L. Mozetič
vodja: L. Montanelli
Via Torrente (Ponte della Fabbra).
Izbir bisernih in porcelanastih in nagrobnih
vencev, trakov, črk, spominov itd.

Hermangild Trocca
Barriera vecchia 8
si usoja naznanja slavnemu občinstvu, da je prejel
velik izbor
nagrobnih vencev
bisernih, pletenih z bakreno žico, kakor tudi kovinskih
s porcelanastimi cveticami. Venci s trakovi in na-
pisi za pogrebe, velika zaloga predmetov za pogrebe
za odrasle in otroke. — Cene brez vsake konkurence.

Slovenka,
izvrstna likarica za perilo se priporoča
za delo na svojem domu ali v družinah.
Podrobneje se izve v našem upravnistvu.

M. U. Dr. Ant. Záhorský
priporoča svojo pomoč na porodih, abortih
in vseh ženskih boleznih, kakor: ne-
rednosti v perijodi, krvavenje, beli tok,
neredna lega maternice itd., kakor sploh
v vseh slučajih bolezni.
Ordinuje ulica Carintia št. 8. od
9-11 in od 2-4.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Spitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, za-
stavnih pisem, srečk, novcev, valut itd.
po najkvalitetnejših pogojih.

Posejila na vrednostne papirje proti
nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem zbranjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in
na girokonto 3 1/2% obrestovanjem od
dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt merile na bilananeje.
Borzna naročila.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 31. oktobra 1900

Volilno gibanje. Istra. Človek bi moral začeti misliti, da so istrski signori začeli postajati jako skromni, da so se odpovedali svojemu narodnemu šovinizmu in da jim je le blaginja ljudstva na srečo. Tako bi morali misliti, ko čitamo njihov volilni program, s katerim priporočajo kandidaturi dr. Bennatija za V. kurijo in dra. Rizzia za kmečke občine zapadne Istre. Niti jedne besede je ni v tem programu o italijanski narodnosti, o jeziku in kulturi, ampak govor je le o interesih ljudstva. To postopanje signorov ima svoj namen in je dobro proračunano. Pesek hočejo metati v oči na zdolaj v na zgoraj, ljudstvu in višim činiteljem. Signori vidijo, da znane fraze o latinski kulturi ne »vlečejo« več, da nimajo več tistega mamilnega vpliva, kakor nekdanj. Zato molče previdno o tem, kar jim prej ko slej gori v daši. Ta neradovoljna skromnost je dobro znamenje o pričetku zdravilnega procesa, ki se mora razviti v Istri. Neka fraza v programu nas je pa zbola v oči, ker involvira imenitno pripoznanje, priznanje razmer, katere signori sicer trdovratno taje, a so vendar javna tajna. Na dru. Rizziju hvali »influenti aderenze«, uplivne zveze, prijateljstva, podporo od uplivnih strani! Po domače povedano: signori bi bili le politiške ničle, ako ne bi stala pred njimi tista mogočna enojka — vladne protekcije. Italijanski program pripoznava to podporo v podkrepitve Rizzijeve kandidature, a mi si hočemo zapomniti to za slučaj, ko bodo signori zopet enkrat hlinili svoje ogorčenje radi tega, ker vlada podpira — Slovane!!

K-položaju. Glasilo bivših naših državnih poslancev »Der Süden« priporoča — previdnost. Na nemških volilnih manifestih da je značilno to, da se jako previdno izogibljajo vprašanju, da-li je obstrukcija opravičena ali ne. Po tem previdnem molku se mora sklepati, da oni v resnici mislijo na obstrukcijo, ako bi se politiška situacija zanje neugodno zasukala. Nam da se ni bati nemške obstrukcije, kajti vsako obstrukcijo, naj pride od katere-koli strani, se bo smatralo kakor vojno napoved avstrijski državi in v oči ni možje jo bodo morali pobijati z brezobzirnimi represalijami. To spoznanje da se je začelo širiti tudi v češkem taboru. Češki politiki se modro izogibljajo vsaki določni izjavi za obstrukcijo. Češki politiki si hočejo ohraniti slobodno roko, da bodo mogli svoje vedenje vrežati po vsakodnevni konstelaciji. To vedenje Čehov kaže tudi Slovence, kako se jim je vesti. Zato protestuje »Süden« najodločneje proti vsakemu poskusu volilev, da bi bodoče poslance vezali na kako določeno taktiko. Nikdo ne more vedeti, kako situacijo najdejo naši poslanci na Dunaju, kakih zaveznikov najdejo in ali bodo v večini ali v manjšini. Ta vprašanja pa so odločilna za bodočo taktiko. Bedasto in morda tudi usodno bi bilo torej, ako bi že sedaj hoteli odločiti v vprašanju taktike. To nalogo da morejo rešiti le bodoči poslanci. Stvar volilev pa da je, da pošljejo take poslance na Dunaj, katerim morejo zaupljivo poveriti odločitev o vseh problemih, ki se imajo rešiti.

Na drugem mestu v istem listu pa dokazuje neki bivši poslanec, da mi Jugoslavnani imamo le v češkem narodu in njegava veleposestnikih zaveznikov v obrambo naših narodnih pravic. S tem dvema strankama naj bi prišli na jasno o ciljih, po katerih hočemo stremeti. S tema skupinama naj gremo v borbo za načelo enakopravnosti in enakoveljavnosti, s tema skupinama skupno se moramo postaviti po robu onim, ki hočejo nadvladati jednega plemena, v družbi s tema skupinama se moramo postaviti proti vsaki Slovanom sovražni nakani vlade. Za izvajanje te narodno-slovenske opozicije treba za delo sposobnega parlamenta. Obstrukcija se mora nehati, to da je temeljni pogoj za izvrševanje označenega programa. S slovensko opozicijo, ki bi štela 120 poslancev, bi bilo veliko pomagano Čehom in slovanski ideji sploh. Na rekonstrukcijo desnice, s katero smo imeli žalostnih skušenj, ni več misliti. Ako nas bodo Poljaki in nemški konservativci hoteli podpirati — dobro, mi jim bomo hvaležni; ali mi ne maramo, da bi ti dve stranki, popolnoma nasičeni v narodnem pogledu, kakor svinčeni podplati viseli na naših nogah in nam zaustavljali roko vsakokrat, kadar bi hoteli zamahniti. Naše tri

skupine so jedine, o katerih se ve že sedaj, kako izidejo iz volilnega boja. Vsem drugim prete presrečljive spremembe. Neprecenljive vrednosti bi bilo torej, ako v tem procesu nastajanja čim prej nastane slovanska opozicija. To bo faktor neprecenljive važnosti, s katerim bodo morali računati — vsi, vsi!

Ta izvajanja bivšega poslanca so nam veliko bolj simpatična, nego pa ona meglena in nejasna v prvem članku. To je nekaj pozitivnega, konkretnega in pa logičnega po vseh zakonih narodnega sorodstva in psihologije v razvoju narodov. Bivši poslanec je izgovoril usodno, veliko besedo. In — zlato besedo, ki nam mora postati geslo. Nič desnice, nobenega iskanja zaveznikov, ki niso zavezniki, iskanja le v ta namen, da smo v večini, marveč v slovanski opoziciji z določenim programom, krepko voljo in v tesni solidarnosti je pot, da postanemo mi Jugoslavnani v resnici činitelj. Prej pridemo do ugleda, ako smo v opoziciji, ki je res opozicija, nego pa v večini, ki v resnici ni večina, ker nima oblasti večine! Tudi za parlamentarne skupine velja, da je malo večjih več, samo, če je — dobro! S polnim prepričanjem pozdravljamo torej nastop bivšega poslanca za — bodočo slovansko opozicijo!

Tržaške vesti.

Radi praznikov Vseh svetnikov in sv. Justa (patrona tržaškega) izide prihodnja številka našega lista v soboto popoldne ob navadni uri.

Na delo volilec in naši zaupniki! Kakor smo že omenili, razlože 3. t. m. volilne liste za Trst in za okolico v šolskem posloju v Via Nuova. Skrajni čas je torej, da zaupniki pol. društva »Edinost« počnejo nabirati podatke za volilne reklamacije ter da se tudi volilec sami pobrigajo za svojo volilno pravico. Informacije dobe v prostorih »Del. podp. društva« pri gospodu Franu Kravosu, ki je nalašč za to postavljen. Ponavljamo, da volilno pravico v V. kuriji imajo vsi oni, ki so dovršili 24. leto in ki bivajo najmanj 6 mesecev v tej občini. Volilno pravico v tretjem kolegiju imajo vsi oni, ki so za mestne volitve volilec v mestu v IV. razredu, ali pa v enem 6 okoliških okrajih. Vrh tega so volilec in tem poslednjem kolegiju vsi oni, ki plačujejo kakoršnji si bodi davek od posestva ali obrti in vsi oni, ki plačujejo najmanj 4 gld. osebnega (personalnega) davka. Na delo torej vsi!

K shodu v sv. Križu. Ker nam je zadnjič, ko smo poročali o shodu političnega društva »Edinost« v Sv. Križu, nedostajalo prostora, da bi zamogli dovolj obširno navesti vsebino vseh govorov, a ker je bil govor gosp. urednika Jakića zares lep in pomeben, bodi nam dovoljeno, da posnamemo danes še nekoliko misli iz istega.

Govornik je izrazil svoje veselje, da se mu je ponudila prilika, da zamore zborovalce Slovence kakor dalmatinski Hrvat pozdraviti od vsega sreča. Govoril bo hrvatski, ker slovenski ne zna dovolj dobro, a je prepričan, da ga bodo navzoči gotovo bolj razumeli, nego bi se razumela, recimo, Lah iz Benetk in Kalabrež. Štiristo let je beneški lev vladal v Dalmaciji in v naših krajih, a ni mogel ubiti narodove duše, čustvovanja narodovega. Kar se tekom toliko stoletij ni posrečilo mogočnim Benečanom, to se Italijanom tudi sedaj ne posreči, kajti ni sile na svetu, ki bi zamogla ubiti dušo narodovo. Prej ali slej mora priti čas, ko zmaga pravica. Dalmacija, kjer je še pred 30 leti bilo tako, kakor je sedaj pri nas na Primorskem, še kaže preobrat. Sedaj je Dalmacija hrvatska; prišlo je do tega, da danes zamoremo reči, da je Dalmacija edina dežela v Avstriji, ki pošilja v dunajski parlament same Hrvate — in nobenega Laha!

Govornik je rekel: Jaz sem sin kršne Dalmacije, vi ste tukaj na kršnem Krasu. Glejte, da bo Vaš značaj, da bodo Vaša srca tako nepremična, kakor je trdno kamenje Vašega Krasa! Siromašni ste, ali ne pustite se prodati za 30 srebrnjakov. Jedli in pili bi za ta denar morda dva, tri dni, a pozneje bi plačali tistemu, ki Vam ga je dal, ne 30, ampak 300 srebrnjakov. Pojdimo v borbo za naše pravice! Ako nam jih nocoj dani niti sovražnik, niti vlada, nam jih dá čas — pravica pride s časom!

Ne bojmo se sovražnika! Res je žalostno, ako pomislimo, da nas, ki se nahajamo veke in veke ob obali jadranskega morja, nas, ki smo branili to obal tolikokrat in toliko časa

proti tujim navalom, da nas, podanike te države ista država — žrtvuje tuji državi! A mi zaupamo v 24 milijonov Slovanov, ki so v tej državi, ne računaje tistih nad 100 milijonov Slovanov, ki bivajo izven mej te države. Mi zaupamo v slogo Slovanov, da dosežejo oni za nas, kar nam gre po pravici. Ako smo složni, nam bodo morali dati naše pravice. Naj le delajo sovražniki proti nam in proti naši narodnosti, naj le zidajo palače Legi, da bi v njih raznarodovali naše otroke! Tiste palače postanejo še naše, kakor so v Dalmaciji morali vrniti narodu, kar so mu vzeli.

Nekoliko let je tega, da se je med avstrijskimi Slovani pojavila sloga. Tega so se začeli bati naši sovražniki. In kaj so storili? Ustvarili so socijalizem. Socijalizem je lepa beseda, ki znači nekako: dajmo vsi vse skupaj, pa potem lepo razdelimo v enakih delih!

A, gospoda moja, treba poprej, da nam vrnejo, kar so nam ukradli, potem še le hočemo deliti! Socijalizem je naperjen v prvi vrsti proti Slovanom: naši sovražniki nas hočejo oslabiti, pa so si v to svrhu izmislili socijalizem, kakor je prokleti Dreifuss hotel na Francoskem oslabiti francoski narod, kar pa se mu, hvala slogi naroda, ni posrečilo. Socijalizem je delo Židov; Židi nimajo narodnosti, pa bi hoteli, da je nimamo tudi mi. Od takrat, kar jih je Gospod pognal po svetu, nimajo več narodnosti. Mi pa nismo Židje; mi smo kristjani in hočemo svojo vero in svojo narodnost braniti do zadnje kaplje krvi.

Proti nam se združuje ves svet, ker nas je največ na svetu. Zato se nas bojijo, zato nam kvirajo naše račune. Tisti naši prijatelji v Trstu pravijo vedno: »Questi quattro avvocati calati d'oltre monti — če bi teh ne bilo, da bi se o Slovenceh v Trstu nič ne vedelo. Vprašam pa: kaj pa je s tistimi 30.000 Italijanov v Trstu, ki so prišli iz druge države?! Naši odvetoiki so prišli z naših tal ter so tukaj na našem ognjišču, katero moramo braniti do zadnje kaplje krvi. Ako bomo složni, razprši se Italijanstvo teh dežel kakor sneg na solcu in priti mora čas, ko bomo tisto lepo ulico v Trstu, ki se sedaj imenuje »Torrente«, zopet imenovali »Potoke«, kakor se je zvala pred 50 leti. Vsa tista stara imena, ki so sedaj pokopana v tržaških analih, vstanejo zopet na dan in ne bo se več govorilo o Trieste, Trieste, ampak to mesto bo naše »Tržišče«, kjer bomo mi izvrševali svojo trgovino. Zakoni pravice nebeške se ne dajo uničiti. To se mora zgoditi in se zgodi, samo treba, da smo složni in da ne verujemo lažiprorokom.

Govornik je pozival zborovalce, da tiste naše zaslepljene brate, ki jih pristevamo cikorijskem, z lepimi besedami prepričajo o njih zmoti, da se povrnejo zopet k nam, da ne bodo več služili našim skupnim sovražnikom. Sloge nam treba, nam in onim 24 milijonov, ki so za nami. Ako pa se bomo cepili in se bo en del prišteval socijalistom, drugi cikorijskem in bo tretji dopuščal, da ga lastni otroci zmerjajo s »ščavom«, potem bodo še dolgo Čozoti gospodarili na naših morjih in morali bomo še dolgo piti pokvarjeno italijansko vino.

Jaz nimam nobenega zasebnega interesa, je zaključil govornik, da vam tako govorim, vendar vas zaklinjam in prosim, da storite danes vsi sveto prisego, da hočete pokazati, da so ta kraška tla, na katerih vaši očetje niso zatajevali svoje narodnosti, še vedno slovenska tla, ter da ste pripravljeni braniti jih proti kateremu koli sovražniku.

S čašo rujnega vinca v roki je nazdravil govornik slovensko-hrvatskemu narodu in burni živio-klici so zadoneli po dvorani.

O tej priliki naj omenimo, da g. Jakić v drugem govoru, ko je priporočal bodočemu poslancu radikalizem, ni rekel, da bomo Slovenci morali posnemati irredento, ampak je rekel le — tržaške Italijane.

Mestni svet tržaški je imel sinoči naznanjeno javno sejo. Navzočih je bilo 36 svetovalev, katerim je predsedoval župan, dr. Sandrinelli. Vlado je zastopal namestništveni svetnik pl. Jettmar.

Prečitali in odobrili so zapisnik zadnje seje, na kar je svet. Spadoni interpeliral župana, da-li mu je kaj znano o vzrokih smrti onega neznanca, o katerem smo poročali tudi mi, da so ga pobrali redarji na trgu pri sv. Justu in da je drugo jutro umrl v ječi. Omenjal je, da ljudstvo govori, da so dotičnika zlostavljali v zaporu.

Mag. ravnatelj je omenil, da se je dotična lista izročila državnemu pravdnstvu.

Spadoni je konstatiral, da se je pustilo v zaporu umreti človeka, ne da bi se bilo pravočasno poklicalo zdravnika.

Prešli so na razpravo o proračunu, o kateri priliki je svet. Dollenz zahteval objasniti glede dohodkov iz prodaje zaplenjenih predmetov, kar je g. Verneda razlagal tako, da je pod tem naslovom razumeti n. pr. dohodke iz zaplenjene divjačine. O naslovu »redarstvo« je predlagal svet. Ravasini, naj se zniža dohodke občine k stroškom državne policije ter prouči vprašanje, imali občina pravico, da se jo poprej vpraša o nameravanih spremembah v redarstvu, na kar so znižali nastavljeni znesek 207.000 K na 174.250 K.

Svet. dr. Rybář je predlagal, da je uvesti spet poljske čuvaje ter v to svrhu določiti znesek 7000 kron. Dr. Rybář je utemeljeval svoj predlog ter dokazoval, koliko škode je nastalo v gospodarskem oziru vsled tega, ker se je odpravilo poljske čuvaje, ki so bili sicer vedno pripadniki italijanske stranke. Zahteval je, da se uvedejo tudi v I. okraju.

Predlog sta pobijala asesor Lanzi in svetovalec Luzzatto. Prvi je naglašal, da je uvedanje poljskih čuvajev zahtevala tudi »Operaia« in odsek za pogozdovanje, vendar mu je dovoljevala nekaka, nam nerazumljiva logika trditev, da so za predmetja nepotrebni, ker se tam bolj in bolj širi mesto, a za gornjo okolico da tudi niso potrebni, ker da ni skoraj nič pritožbo poškodovanju polja. Svet. Luzzatto je v svoji človekoljubnosti, katere nam je predobro znana tudi v motivih, hotel naprtiti skrb za varstvo polja c. kr. redarstvu, kateremu je izročeno osebna varnost v okolici.

Predlog dra. Rybářa, za katerega so glasovali razven Slovencev tudi Banelli, Marcus in Spadoni, ni dobil večine.

Po naslovu »sanitetna služba« je dr. Rybář naglašal, kako neobhodno potrebno je imenovanje stalnih okrajnih zdravnikov za Barkovlje in Skedenj ter se je o tem skliceval na znano brošuro dra. Marcusa in dra. Pattaya. Izrekel je svojo bojazen, da se tudi prihodnje leto ne izpolni toliko opravičena zahteva naših predmestij ter je predlagal formalno, da se v to svrhu dovoli kredit 5200 K. O istem predmetu je govorilo več svetnikov, ki so vsi morali pripoznati opravičenost predloga, in gospod Banelli sam je zatrjeval, da bi bil on stavil ta predlog (aha!), ako bi ne bil vedel, da se je že zdravstveni odsek ugodno izrekel o tej stvari.

Iz vse debate, ki je nastala vled predloga g. dra. Rybářa, se je videlo, kako ne ljubo je gospodi, da se slovenski svetovalec brigajo za dejanske potrebe tistih, ki so jih poslali v mestni svet, in mojster Venezian je gospodi, kakor že večkrat, pomagal zopet na ta način iz luže, da je prišel s posebnim predlogom, ki sicer ni povedal nič novega, ampak je obsegal v bistvu to, kar je predlagal dr. Rybář, samo da je bilo poslednje dra. Veneziana maslo. Predlagal je namreč, naj eksekutiva novembra meseca stavi mestnemu svetu v tem oziru konkreten predlog. Sprejeto.

Ista komedija se je ponovila o predlogu dra. Gregorina, ki je zahteval premestitev pokopališča v Sv. Križu izven vasi. Tu se je oglasil zopet dr. Venezian ter rekel, da treba urediti v obče vsa pokopališča. Sprejeto. Isti Žid se je na to, zaradi ljube popularnosti, potegoval celo za olepšavo tržaškega katoliškega pokopališča. Stavbinski urad naj bi poročal, kako daleč je že dospelo to vprašanje. Sprejeto.

O naslovu »preskrbovanje z vodo« se je oglasil naš svetovalec Ivan Marija Vatrovec, ki se je norčeval iz mestnega gospodarstva, katero dovoljuje, da se svetovlanska voda navaja pod zemljo v mesto, a se od-todi zopet vozi v sodih k sv. Ivanu. Gosp. Vatrovec »toskanščina« ni ugajala slavni galeriji, vsled česar se je ista začela nasmihati. Gospod Vatrovec pa se je energično obrnil do imenovanega velevažnega činitelja v našem mestnem svetu, češ: »Kaj se smejete? Jaz nisem študiral ter govorim italijanski, kakor znam. Ako vam ni prav, bom pa govoril slovenski!« Ta odločna reakcija je imela toliko vspeha, da je župan poklical galerijo na red ter da so svetovalec večine nagovarjali prijazno našega svetovaleca, naj le govori. Ravnatelj magistrata dr. Artico je obljubil, da se tekom nekoliko mesecev dovede auri-zinska voda tudi v sv. Ivan.

Dr. Rybář je končno predlagal, da se popravi kál (shranilišče vode) v Lonjerju ter da se dovolijo dotični stroški v znesku 7000

K. A. gospoda poslanci večine so med tem bili že odšli večerjat ter se ni moglo glasovati. Seja se je zaključila ob 9. uri 20 minut.

Znaki obnemogle jeze. Neki vrline iz socialističkih vrst so začeli v najnoveji časirati nov sport: pošiljajo nam naš list pod kuverti z različnimi več ali manj sočnimi psovskami. Ob vsem nasprotstvu, ki je je gosp. Kristan — in mi smo uverjeni, da se je to zgodilo hoté, z namenom in proračunjeno — izzval med nami in njim, smo uverjeni, da on tu nima vmes svojih prstov, ker ga smatramo za veliko prepametnega, da bi se zgubljal v taka — pobalinstva. Ali po pisavi na zadnjem listu, ki smo ga prejeli, moramo soditi, da so vendarle nekateri »boljši« izmed njih, ki so si izvolili takov nizek način boja. Mi se seveda le smejemo tem napadom iz zavarnega plotja; smatramo jih le kakor izbruhe obnemogle jeze.

Previsoko stojimo, pregloboko je naše prepričanje, da stojimo v službi dobre stvari, preživ je naš moški ponos, da bi nas mogla doseči pena iz — kaluže. Vsakdo ima neko posebno opravilo, ki mu najbolj ugaja. Dotični nasprotniki so si izvolili tako opravilo, a mi ne mislimo niti od daleč, da bi jim je hoteli kratiti, marveč jim je privoščamo iz vsega srca. V svojih delih se kaže človek. Na psovke ne reagiramo....

Ali nekateri teh, na tiskano »Edinost« napisanih vslikov so tako značilni, da jih moramo zabeležiti tu. Pričajo nam, kako nizek je duševni nivo teh junakov, kako temno jim je obzorje tudi se — socialističkega stališča. Ti ljudje morejo biti vse, samo socialisti niso, socialisti, ki umevajo socialno gibanje v zmislu določenega programa.

Preko članka, ki govori o važnosti volitev, o tem prvem državljanskem pravu, je zapisal n. pr. neki teh prosvitljenih mož: »Kaj je treba delavcu vedeti za volitve?!« Na drugem mestu: »Kaj je treba delavcu vedeti za zborovanja polit. društva »Edinost«?!

Preko članka, ki govori o koristih, ki bi jih donášalo poznanje ruskega jezika naši trgovini in industriji, — torej tudi delavcem — opaža mož: »Kaj hočete goniti Slovence na Rusko dela iskat? Zato jih silite, naj se uče ruski jezik. Seveda, Italijani naj bi se potem slovenskega učili, da bodo po slovenskih deželah polento mešali!« — To naj je socialističko, to naj je, »mednarodno«, to naj odgovarja načelu, da delavec nima nikjer domovine, ker je ves svet njegova domovina?!

Na shodu v Pulju je dr. Laginja govoril tudi italijanski. Se svojega stališča mednarodnosti bi ga morali socialisti le pohvaliti za to. Ali čujte, kaj je napisal naš veliki »socialist« pred Bogom! On kriči: »Seveda Italijani sami naj se udeležijo volilnih shodov, s Slovence pa v morje! To bi hoteli??«

Čez notico, ki govori o potrebi dramatičnih predstav — in dramatika je menda umetnost, eminentno kulturno in izobraževalno sredstvo, — je mož napravil črto. A socialisti nam vedno govore o potrebi izobrazbe...

Ali imaš zadosi, dragi čitatelj?! Ali še ne vidiš, kakov je duševni nivo teh ljudi in kakov njihov — socializem?! Mi menimo, da smo zadosi navajali... Ne, še jedno naj povemo! Načelo humanitete, človečnosti, je menda jeden ogelnih kamenov socialističkemu programu. In le za to načelo smo mi uložili besedo, ko smo izvajali, da tudi »polica« ali »financar« je — človek, a vsakemu človeku da gredo — človeške pravice. Naš veliki socialist pa je preko dotične notice s krepko roko zapisal vslik: »Živio Kristan!!!«, kakor da bi bila načelo humanitete in gospod Kristan najhujša antiteza....!

Gospod Kristan naj se le lepo zahvali temu prijatelju svojemu! Basta!

Ubogi delavec! Pogosto nam prihajajo pritožbe od strani delavcev, ki so uložili pritožbe proti »Zavarovalnici za slučaj nezgod«, da mirovno sodišče na deželnem sodišču grozno počasi rešuje te pritožbe.

Neki delavec je šel te dni na sodišče, da bi se malec poučil o vzrokih te počasnosti. Tam pa je izvedel, da glavna krivda ni na organih sodne oblasti, ampak na prisednikih iz meščanstva.

Predsednik mirovnemu sodišču, gosp. svetov. Fiocchi da bi želel imeti seje vsikdar, ko se je nabralo primerno število pritožeb, ali to ni mogoče, ker vsikdar manjkajo prisedniki! Zaradi nemarnosti teh mož morajo poneprečeni delavci čakati po 3—4 mesece, predno izvedo rešitev njih pritožbe.

Danes smo o tej stvari prejeli iz delavskih krogov:

To je neopustno, to je kričeče — taka malomarnost! Čitajte:

Neki B., delavec, je ponesrečil. Društvo, v katerem je vpisan, mu je dajalo podporo za čas, določen po zakonu, potem je odstopilo delavca »Zavarovalnici za slučaj nezgod«, z izjavo zdravnika, da B. ni sposoben za delo!

Zavarovalnica mu ni dala niti novčica, ker je bil tam spoznan — za popolnoma zdravega! Revez je prišel zopet v našo družbo, kjer sta ga pregledala dva zdravnika, ki sta oba izjavila, da ni sposoben za delo!!

Društvo mu daje še naprej podporo, a B. se je že dne 22. septembra pritožil na kompetentno prizivno razsodišče.

Človek bi mislil, da to razsodišče reši utok najdalje v enem mesecu, ali temu ni tako — čakati bo moral najmanj tri mesece! Razprava o pritožbi bo še le — decembra meseca!! Ta slučaj kaže, kako potrebno je, da o prihodnjih volitvah pridejo drugačni močje v vodstvo zavarovalnice, ki bodo res skrbeli za nesrečne delavce in ne samo za svoje »špase«, kakor delajo sedanj!

Coscienze doppie. — Dvojna vest.

Pod tem naslovom pripoveduje večerajšnji »Indipendente« — kakor smo že omenili — o »poučenem pogovoru«, ki se je v predvorani mestnega sveta vršil med svetovalecem Rascovichem in drom. Rybářem ozirom na Dolenčev predlog, da bi se za nadzorstvo postrežnic v mestni bolnišnici najele usmiljene sestre. Dr. Rybář je — pripoveduje »Indipendente« — opravičeval nastop usmiljenim sestram v prilog in je dokazal, kako so njegovi razlogi potrjeni tudi v neki knjižici, katero je držal v roki. Rascovich je menil: Bog ve, od koga je tista knjižica! Dr. Rybář pa mu je molče pokazal knjižico, katero je spisal tovariš v mestnem svetu, isti dr. Marcus, ki je malo popred govoril proti usmiljenim sestram!!

Na prigovor Rascovicha: Bog ve, kdaj je bila spisana knjižica, je dr. Rybář pokazal datum: »1900, založnik društvo »Igea« (!) (društvo zdravnikov).

Gospod Rascovich da se je zasmeljal na to, ali »Indipendente« se ne more smejeti, ko vidi, kako mož, občinski svetnik, z lahkoto prehaja od jednega menenja do drugega, o jedni in isti stvari javnega interesa! Knjižica, katero je dr. Rybář držal v rokah, je bila študija o higijenično-zdravstvenih odnosih v Trstu, izdana minole spomladi in spisana od doktorjev Marcusa in Pattaya.

Tem opazkam »Indipendentejev« nima uredništvo »Edinosti« nič pridodati, saj je že iz isih razvidno, kako malo resno se v Trstu razpravljajo tudi najresnejše stvari!

Kaj se je zgodilo? Iz Rojana nam pišejo: Večeraj smo opazili nenavadno gibanje med redarji v Rojano. Ljudje so ugibali sem in tja, kaj bi neki bilo? Tu in tam so sicer nekaj šepetali o nekem viharjem prizoru v župnem dvorcu med — bratoma, ali pozitivnega ni vedel nikdo ničesar. No, morda poizvemo vendar, kaj je bilo prav za prav!

Hišna preiskava. Predvečerašnjim popoldne so redarstveni organi vršili hišno preiskavo v uredništvu »Brivea« in v naši tiskarni. Iskali so menda neki rokopis, katerega pa niso našli. Tožnik je baje neki štajarski nemškutar.

Električni tramway. Dne 2. novembra otvorijo progo Stara mitnica — trg Negozianti — trg pred kolodvorom — gledališče Armonia. Kmalu potem izročijo še ostale proge prometu ter postavijo več čakalnice, in sicer v ulici Montorsino (pri Rojanskem mostu), v ulici Conti (o združenju z ulico Settefontane) ter v Škednju (pred pomorskim zgradiliščem).

Pazite na otroke! Sinoči je padla 3-letna Karolina M. iz Kjadina štev. 62 na ognjišče ter se strašno opekla po obrazu, po vratu, na prsih in na rokah. Nesrečno dete so spravili v bolnišnico, a ni nobene nade, da bi okrevalo.

Z naših sodišč. Večeraj sta bila na tukajšnjem deželnem sodišču obsojena dimnikarja Karol in Ivan Polak zaradi izsiljevanja (po § 98 kaz. zak.) Ivana Polaka so bili namreč izključili iz zadruge dimnikarjev ter je o tej priliki zahteval, da se mu plača 200 gld. in ker mu niso hoteli ugoditi, je grozil, da objavi neke stvari, ki bi bile neugodne za konsorej. Ko tudi grožnja ni pomagala, je zares objavil dotične stvari. Karol in Ivan Polak sta bila obsojena vsak v 3 mesece

poostrene težke ječe. — 50-letni ribič Alojzij Grillo, ki je na škodo Emila Weissa s pomola Sartorio ukradel okolo 2200 kg. premoga, je bil obsojen v 13 mesecev poostrene težke ječe.

Vremenski vestnik. Večeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 12.3, ob 2. uri popoldne 17.5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 765.6 — Danes plima ob 5.18 predp. in ob 3.30 predp.; oseka ob 11.18 predp. in ob 10.30 popoldne.

»Mlinar in njegova hči.« To žaloigro, ki se uprizorja te dni po vsem svetu, uprizorijo torej naši diletantje v veliki dvorani v Škednju. Čisti dohodek je namenjen v najplemenitijo svrhu — v podporo naši šolski družbi. Z ozirom na to in pa na okolnosti, da smemo pričakovati izborne vprizoritve, je opravičena nade, da bo dvorana natlačena polna. Predstava bo ob vsakem vremenu. Začetek ob 5. uri popol.

Zveza trgovskih pomočnikov je priredila prošlo nedeljo v prostorih slov. čitalnice plesni večer, na katerem so svirali Vukovarski tamburaši. S plesom je bila združena živahna zabava z različnimi nabitnicami. Žal, da udeležba od strani narodnega meščanstva ni bila taka, kakor bi bilo pričakovati o tako važni priliki, ko stopa na dan najvažnejši sloj tržaškega Slovenstva — trgovci. Vsa hvala hrvatskim bratom tamburašem, ki so delali uprav čudeže! Kdo bi verjel, da je mogoče izvesti tem priprostim instrumentom tako mogočne glasove! O večerji so nas isti tamburaši razveselili tudi s krasnim slovenskim petjem. Nekaj pa našemu poročevalcu ni ugajalo. Gospodičine plesalke so preveč rabile »dolce del si«. Naj bi se vendar že malo naučile slovenski! Videle bodo, da je slovenski jezik istotako sposoben, da izraža tudi — najnežnejša čustva!

Tombola fin de siècle. Novo jako zabavno iznajdbo priredi »Zveza tržaške mladine« dne 1. novembra t. l. na prvi plesni vaji, to je: od 4—7½. zvečer v dvorani ulica Rossetti št. 4. pritrilje. Potem bo druga plesna vaja. Tudi dne 2. novembra bosti dve plesni vaji, kakor vsako nedeljo.

Vesti iz ostale Primorske.

× Rodoljube po Istri prosi odbor pol. društva »Edinost«, naj mu nemudoma priobčijo razdelitev sekcij po vsej Istri, ker treba, da ima popolno evidencijo. Večinoma je odbor že obveščen, ali o nekaterih krajih mu še nedostajajo podatki.

× V Marezigah (okraja koperskega) bo mesto 4. dne 5. novembra običajni so-menj. Dne 4. bo namreč nedelja. Govorice, da je somenj prepovedan, so popolnoma izmišljene.

× »Prava naša Sloga« — oživljena! Tako redno, kakor prihajata cvetja na spomlad in mrz na zimo, tako redno prihajata slavni Krstić in njegova »Prava« pred vsakimi volitvami. Na čegavo željo, čemu v korist in podporo ter na čegav — račun, tega pač ne treba pripovedovati! Krstić je torej začel zopet izdajati svojo »pravo« Našo slogo in se postavil v službo nacionalne ideje italijanske, ali ideje, ki ne stremi za onimi vzvišenimi cilji, za katerimi stremi sicer plemenita, čista narodna ideja, ampak, ki znači nasilje, tiranstvo — narодно, socialno in gospodarsko. In Krstić je baje tudi — socialist. Konfuzija v pojmi na vrhuncu!

Vesti iz Kranjske.

* Potrjen deželni zakon. Cesar je potrdil sklep dežel. zbora kranjskega, s katerim se okrajna cesta Lienfeld-Brod-Asinica uvrsti mej deželne ceste.

* V Krki utonil je predsinoči 20-l. mlapee pri g. Košičku v Novem mestu, Mirtič. Šel je vinjen iz gostilne ter najbrže sam zabredel v Krko.

* 16.000 klgr. težak kotel so večeraj pripeljali na Glince za Seemanovo tovarno.

* Poroka. Dne 5. novembra t. l. se poročil v Ljubljani, sin dičnega ljubljanskega župana, g. dr. Ivan Milan Hribar, odvetniški kandidat, in gospičica Berta Šleglova, hčerka živinozdravnika g. Edvarda Šlegla v Ljubljani. Čestitamo!

Štajerske vesti.

— Končnikov prvi gratulant Čudno postavo so gledali nemškutarji v

Celji minolo nedeljo, kakor poročajo »Slov. Narodu«. Bil je to — prvi Končnikov gratulant. Na nosu je imel eviker, v rokah pa velikanski šopek cvetja — kakor se ravno spodobi pravemu gratulantu! Bil je to znani ljubljanski nemški profesor dr. Oskar v. Gratzy. Mož je na glasu zbok svojega vele-nemškega mišljenja in je torej dejstvo, da je bil ravno on prvi gratulant, najzgovorneji komentar imenovanja g. Končnika nadzornikom srednjih šol na Kranjskem. Seveda je tudi takih, ki menijo, da je bil povod tej Gratzyjevi naglie jako jako prozajčen in ni malo idejalen: priporočiti da je hotel novemu nadzorniku — svojo lastno karijero!

— Oseba vest. Sodnijski izpit je napravil s prav dobrim vspehom g. Ivan Benkovič, e. k. avskultant v Celju.

— Ruski kružok v Celju že lepo deluje. K predavanju hodi že nad štirideset slušatelj in slušatelj. Predavanje se je že razširilo — preko azbuke — na izgovor samoglasnikov in poluglasnikov. Knjige iz Rusije še niso došle.

— Umrli je v Braslovčah dne 29. t. m. gđ. Emilija Jare, absolvirana učit. kandidatinja ter hčerka odnotnega nadučitelja Valentina Jare. N. v m. p.!

— Ustrelil se je v Mariboru 20-letni virtuoz na gosli Ivo Vipave. Prepeljali so še živega v bolnišnico.

Brzobjavna poročila.

Nemiri na Turškem.

CARIGRAD 30. (K. B.) »Agence de Constantinople« je ovlaščena izjaviti, da so vesti o ustaji v Hedžas in o razrušenju osmih armenskih vasi v okraju Djarbekir docela neosnovane.

Kuga v Londonu?

LONDON 30. (K. B.) Uradoma javlja, da so nekega moža, ki se je nedavno pripeljal z nekim parnikom s Filipinov, spravili v bolnišnico pristanišča v bližini ustja reke Themse, ker je zbolel za kugo.

Nemčija ni vzela v najem otoka Margherita.

KOLONJA 31. (K. B.) »Köln. Zeit.« pravi, na temelju zanesljivih podatkov, da poročilo »Newyork Herald« o najetu Venezuelskega otoka Margherita od strani Nemčije v svrhu ustanovitve postaje za premog nima nobenega temelja ter da o taki pridobitvi Nemčije v bližini kopne Amerike ni govora.

Spremembe na angleški vladi.

LONDON 31. (K. B.) »Daily Telegraph« je izvedel, da je Salisbury pripravljeno, da odstopi, kakor državni tajnik urada za zunanje stvari, da pa obdrži mesto prvega ministra. List pridodaja, da je Salisbury po nasvetu ministrov storil ta sklep, da-si njegovo zdravje ne daje nikakega povoda za bojazni. Državnim tajnikom za vnanje stvari da bo imenovan Marquis of Landsdowne. »Times« piše: Salisbury odstopi najbrže službo državnega tajnika za vnanje stvari jednemu svojih tovarišev, umeje se pa ob sebi, da bo kakor prvi minister prej ko slej kontroliral posle urada za vnanje stvari.

Vstaja na Kitajskem.

LONDON 31. (K. B.) »Times« javljajo iz Pekinga dne 28. t. m.: Glasom nekega poročila iz kitajskega vira je princ Yi, čegar usmrteev so zahtevale vevlevlasti, mrtev. — Poslaniki so sprejeli to vest z nezupanjem.

PARIZ 30. (K. B.) V današnjem ministerskem svetu, ki je bil v elizejski palači, je minister za vnanje stvari, Delessée, poročal o položaju na Kitajskem ter izjavil, da se kmalu razdeli rumena knjiga o kitajskih dogodkih od meseca marca 1900 naprej.

LONDON 31. (K. B.) »Standard« brzojavljajo iz Šanghaia dne 29. t. m.: Neki tukajšnji kitajski list javlja neki namišljeni edikt cesarja do prince Činga, kateri edikt da pravi, da cesar želi na vsaki način, da bodo vsi provzočitelji zmešnjav nepristranski kaznovani. Cesar sa. da je že kaznoval neko osebo, katere krivda mu je bila znana, katere pa še ni do zdaj nikdo obdolževal. Takih dosedaj ne imenovanih zločincev da mora še biti. Princ naj torej hitro, pa ne javno, naznani vse krivee.

TIENČIN 30. (K. B.) Ukrenilo se je potrebno za primerno poštno službo v Pao-tingfu. Mednarodna komisija pod predsedstvom generala Baillouda naj preišče, v koliko so se posamični kitajski uradniki udeleževali na moritvi tujecev. Seje komisije so bile do sedaj tajne in vspehi niso bili priobčeni.